

Sprawozdanie z działalności zespołu roboczego powołanego na mocy porozumienia w sprawie współpracy na rzecz bezpieczeństwa w Gminie Miejskiej Kraków zawartego pomiędzy Rektorem Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Prezydentem Miasta Krakowa

Dnia 8 stycznia 2014 r. Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego i Prezydent Miasta Krakowa zawarli porozumienie w sprawie współpracy na rzecz bezpieczeństwa w Gminie Miejskiej Kraków. W skład Zespołu roboczego realizującego to porozumienie wchodzi przedstawiciele Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Krakowa. Główne zadania Zespołu koncentrują się wokół działań mających na celu poprawę stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w Krakowie, badań nad poczuciem bezpieczeństwa mieszkańców oraz diagnozowania przyczyn zagrożenia przestępczością.

Prace Zespołu w pierwszej części roku 2015 były ściśle związane z funkcjonowaniem miejskiego zespołu zadaniowego ds. realizacji wyników referendum z dnia 25 maja 2014 r. w zakresie pytania obejmującego zagadnienie systemu monitoringu wizyjnego poprawiającego bezpieczeństwo w Krakowie¹ i to właśnie na tej płaszczyźnie współpraca pomiędzy Uniwersytetem Jagiellońskim a Gminą Miejską Kraków była wykorzystywana najintensywniej. Z uwagi na wynik przeprowadzonego referendum, opracowanie spójnej strategii rozbudowy systemu monitoringu wizyjnego w mieście stało się priorytetem wśród działań podejmowanych w celu poprawy poziomu bezpieczeństwa na obszarze miasta. Ponadto zauważyć należy, iż skład osobowy zespołu ds. monitoringu wizyjnego działającego

¹ Zarządzenie Prezydenta Miasta Krakowa statuującego zespół ds. monitoringu odnaleźć można w Biuletynie Informacji Publicznej Krakowa pod adresem: http://bip.krakow.pl/zarzadzenie/2014/1953/w_sprawie_powolania_Zespołu_zadaniowego_ds_realizacji_wynikow_referendum_z_dnia_25_maja_2014_r._w_zakresie_pytania_obejmujacego_zagadnienie_systemu_monitoringu.html . Dostęp: 28 stycznia 2016 r.

pod kierownictwem prof. Janiny Czapskiej w dużej mierze pokrywał się ze składem Zespołu roboczego ds. współpracy na rzecz bezpieczeństwa. Efektem prac zespołu zadaniowego ds. monitoringu wizyjnego jest sprawozdanie², w którym wśród najważniejszych rekomendacji wskazano na:

1. *Potrzebę budowy systemu otwartego w dwóch rozumieniach: przewidującego rozbudowę w miarę uzasadnionych potrzeb oraz wykonanego wg standardów wspieranych przez różnych producentów podzespołów. Zespół proponuje w oparciu o analizy wskazane w punkcie 5 stworzenie jako wyjściowego systemu opartego o 200 kamer. W zależności od uwarunkowań organizacyjnych i finansowych stan ten osiągnięty może być etapowo, jednak w okresie nie dłuższym niż 5 lat.*
2. *Zespół nie przesądza szczegółowych lokalizacji instalowanych kamer, przyjmując, że winny one wynikać z prowadzonej ustawicznie diagnozy zagrożeń. Lokalizacje te mogą zmieniać się w czasie, co należy uwzględnić projektując rozwiązania techniczne. W rekomendacjach (załącznik nr 1 – Profile dzielnic Krakowa; profile te mają charakter otwarty i podlegają aktualizacji) wskazane są jedynie obszary, zidentyfikowane jako miejsca, w których koncentruje się najwięcej zagrożeń (tzw. hot spots).*
3. *Jako administratora systemu Zespół rekomenduje Straż Miejską Miasta Krakowa z merytorycznym nadzorem Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UMK. Musiałyby wszakże otrzymać odpowiednie wsparcie kadrowe i finansowe.*

Zasadą działania monitoringu winno być prowadzenie całodobowego oglądu. Centra oglądu powinny być budowane lokalnie, przy zapewnieniu połączenia światłowodowego pomiędzy nimi oraz wydzielonego pomieszczenia dla czterech stanowisk w każdym z nich (według standardów). Wówczas konieczne jest około 100 osób (operatorów oraz osób do obsługi merytorycznej i technicznej). Elementem zamykającym proces może stać się uzupełniający ogląd centralny - Centrum Bezpieczeństwa i Monitoringu Miasta, które powinno mieć dostęp do obrazu z wszystkich kamer na wypadek potrzeby reagowania w sytuacji kryzysowej.

4. *Szacowane koszty nie obejmują kosztów budowy światłowodów i kosztów adaptacji pomieszczeń na centra oglądu. Przy przyjęciu powyższych rekomendacji (1-4) określa się jako koszt budowy systemu, na około 9 mln zł (zakup kamer, systemu łączności, wyposażenia centrów oglądu). Przy przyjęciu powyższych rekomendacji określa się poziom ryzyka na 20% (załącznik nr 2 – Założenia podstawowe do wyceny instalacji monitoringu oraz wycena), około 1,1 mln zł za dokumentację koncepcyjną i techniczną oraz około 225 tys. zł za rekrutację oraz pierwsze szkolenie operatorów. Ponadto, roczny koszt utrzymania systemu szacuje się następująco: koszty osobowe (wynagrodzenia – około 8 mln zł i coroczne szkolenia – około 150 tys. zł) oraz około 600 tys. zł na konserwację, wymianę urządzeń oraz dzierżawę łączny i materiały.*

² <https://www.bip.krakow.pl/zalaczniki/dokumenty/n/135521/karta> . Dostęp: 28 stycznia 2016 r.

5. *Potrzebę kontynuacji współpracy dla tworzenia lokalnych podsystemów, z uwzględnieniem zasad wypracowanych ze spółdzielniami mieszkaniowymi Kurdwanów i Piaski.*

W związku z działalnością Zespołu roboczego realizującego porozumienie na rzecz bezpieczeństwa, przeprowadzono również szereg badań na mieszkańcach Krakowa.

Badanie "Monitoring w Krakowie"³ zrealizowało Biuro Badań Społecznych BBS OBSERWATOR. Badania metodą wywiadu telefonicznego przy wsparciu programu komputerowego (CATI) przeprowadzono w osiemnastu dzielnicach Krakowa. W każdej dzielnicy przeprowadzono co najmniej 100 wywiadów. Aby uzyskać jak najbardziej wiarygodne wyniki, próba została zważona przy uwzględnieniu następujących zmiennych: płeć, wiek, dzielnica. W efekcie ważenia uzyskano reprezentatywną próbę dorosłych mieszkańców Krakowa (1812wywiadów). Błąd w próbie wynosi +/- 3 % przy przedziale ufności 95.

Najbardziej skutecznym rozwiązaniem zapewniającym bezpieczeństwo mieszkańcom jest w opinii Krakowian zwiększenie liczby patroli policji (85%), zapewnienie dzieciom i młodzieży atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego (83%) oraz lepsze oświetlenie ulic (81%). Monitoring miejsc publicznych za skuteczne rozwiązanie uznaje 78,3% badanych. Ponad połowa badanych (58,8%) oczekuje rozbudowania monitoringu wizyjnego we wszystkich dzielnicach Krakowa, a co piąty ankietowany uważa, że należy go tworzyć tylko w miejscach najczęściej uczęszczanych, np. w okolicach węzłów komunikacyjnych, miejscach atrakcji turystycznych oraz przy stadionach.

W roku 2015 przeprowadzono dwie edycje badań "Bezpieczny Kraków"⁴. Były one realizowane przez Biuro Badań Społecznych BBS OBSERWATOR. W każdej edycji badania prowadzono metodą wywiadu telefonicznego przy wsparciu programu komputerowego (CATI). Badania prowadzono w osiemnastu dzielnicach Krakowa. W każdej przeprowadzono co najmniej 100 wywiadów.

Głównym celem badań, przygotowanych we współpracy z Katedrą Socjologii Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego, było uzyskanie informacji o problemach i zagrożeniach dostrzeganych przez mieszkańców Krakowa, a także sposobów radzenia sobie z nimi.

³ Pełna treść raportu z badań „Monitoring w Krakowie” dostępna jest na stronie Porozumienia: <http://www.ksp.wpia.uj.edu.pl/documents/33170217/112071295/2015%20Raport%20Monitoring%20w%20Krakowie%20%28marzec%2015%29.pdf>. Dostęp: 28 stycznia 2016 r.

⁴ Pełna treść raportów z badań dostępna na stronie Porozumienia: <http://www.ksp.wpia.uj.edu.pl/badania-nad-bezpieczenstwem-w-krakowie>. Dostęp: 28 stycznia 2016 r.

Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Krakowa we wrześniu 2015 roku wzrosło w porównaniu z badaniem majowym. Aż 71,8% badanych wyrażało przekonanie o tym, że Kraków to bezpieczne miasto (oznacza to wzrost subiektywnego poczucia bezpieczeństwa o 7,4 punkty procentowe). Zmniejszył się odsetek ankietowanych przekonanych, że w Krakowie nie jest bezpiecznie – we wrześniu 2015 wynosi on 14,6%, a w maju 2015 wynosił 18%. Najbardziej przekonani o tym, że Kraków jest bezpieczny (biorąc pod uwagę łącznie odpowiedzi – „zdecydowanie tak” i „raczej tak”) są mieszkańcy Prądnika Czerwonego i Swoszowic, a także Bronowic, Zwierzyńca, Nowej Huty oraz Dębnik. Największe zaniepokojenie bezpieczeństwem w Krakowie wyrażają mieszkańcy Czyżyn, Mistrzejowic oraz Podgórze Duchackiego.

W drugiej części roku, w ramach działalności Zespołu sporządzone zostały pogłębione analizy poczucia bezpieczeństwa mieszkańców poszczególnych dzielnic Krakowa i ich opinii na temat stosowania monitoringu wizyjnego w celu zapewniania bezpieczeństwa. Ich opracowanie nastąpiło w oparciu o raporty BBS OBSERWATOR "Bezpieczeństwo w Krakowie" (październik 2014) i "Monitoring w Krakowie" (marzec 2015), a także testowej wersji mapy zagrożeń, statystyk przestępstw, opinii Policji, Straży Miejskiej oraz przedstawicieli dzielnic. Przygotowanie profili Dzielnic Miasta Krakowa dokonane zostało pod kątem diagnozy zagrożeń oraz wytypowania lokalizacji kamer wchodzących w skład systemu monitoringu wizyjnego (*hot spots*).

Dnia 9 października 2015 r., Centrum Zarządzania Kryzysowego przy ul. Rozrywka 23 odbyło się posiedzenie, w którym – oprócz stałych członków zespołu – udział wzięły również osoby pracownicy Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UMK oraz Wydziału Prawa i Administracji UJ, a także przedstawiciel Komendy Miejskiej Policji w Krakowie, kom. Paweł Maciejewski oraz przedstawiciel Straży Miejskiej Miasta Krakowa, Radosław Gądek. W jego trakcie zaprezentowane zostały funkcjonalności mapy zagrożeń, która została opracowana w wyniku współpracy z Komendą Miejską Policji. Prezentacja mapy zagrożeń, uwzględniająca podstawowe kategorie przestępstw popełnianych na obszarze Krakowa, została przeprowadzona przez Przemysława Waśniowskiego, pracownika Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Krakowa. Wskazano m.in. na możliwość katalogowania poszczególnych rodzajów przestępstw z uwzględnieniem miejsc ich występowania oraz statystyk, ponadto przedstawiono możliwość ich prezentacji na tle poszczególnych warstw, uwzględniających m.in. podział administracyjny miasta oraz właściwość miejscową poszczególnych komisariatów Policji. Warto jednocześnie zaznaczyć,

że dane dotyczące zdarzeń w obrębie Miasta Krakowa są na bieżąco aktualizowane. Co więcej, funkcjonalności elektronicznej mapy zagrożeń są sukcesywnie rozbudowywane.

W związku z podjęciem działań mających na celu opracowanie nowego programu „Bezpieczny Kraków”, a także z uwagi na potrzebę aktywizacji jednostek pomocniczych gminy miejskiej Kraków, Zespół podjął decyzję o organizacji spotkań z przedstawicielami dzielnic. Spotkania, grupujące przedstawicieli dzielnic wedle „starego” podziału administracyjnego miasta, zaplanowano w czterech terminach na przełomie lutego i marca 2016 r. Do udziału w nich zaproszeni zostali Przewodniczący dzielnic, Przewodniczący Komisji Praworządności (lub innej właściwej w tym zakresie komisji) oraz Przewodniczący Dzielnicowych Zespołów Koordynacyjnych.

Program zaplanowanych spotkań obejmować ma m.in. prezentację możliwości elektronicznej mapy zagrożeń, omówienie dynamiki poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Krakowa, charakterystykę działań zespołów koordynacyjnych zajmujących się bezpieczeństwem w poszczególnych dzielnicach oraz dyskusję na temat oczekiwań wobec nowego programu „Bezpieczny Kraków”. Warto zauważyć, że w spotkaniach tych udział wezmą również przedstawiciele Komendy Miejskiej Policji oraz Straży Miejskiej Miasta Krakowa, którzy przedstawiać mają dobre praktyki w zapewnianiu bezpieczeństwa lokalnego i porządku na obszarze dzielnic, których przedstawiciele brać udział będą w spotkaniach.

Janina Czapska, prof. UJ
Katedra Socjologii Prawa UJ

Bogdan Klimek
Wydział Bezpieczeństwa
i Zarządzania Kryzysowego UMK